

Eugeniusz Małachwiejczyk

Apostolstwo kobiety w życiu Kościoła

Warszawskie Studia Pastoralne 18, 247-264

2013

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Ks. EUGENIUSZ MAŁACHWIEJCZYK S.A.C.,¹

APOSTOLSTWO KOBIEТЫ W ŻYCIU KOŚCIOŁA *Apostleship of women in the Church*

Czyniąc refleksje na temat „Apostolstwa kobiety w życiu Kościoła” należ spojrzeć na to zagadnienie przede wszystkim przez pryzmat wiary. Osobą, która jest modelem kobiety wiary, kobiety zawierzenia Bogu bez reszty, tą kobieta jest Maryja. Kościół, od początków swojego istnienia, podkreśla obecność Maryi, która przez swoją wiarę akceptującą wolę Bożą weszła w historię zbawienia. Na początku uczyniła to jako pokorna „służebnica Pańska”, Matka Słowa Wcielonego², a następnie jako Matka Kościoła. Patrząc na Maryję, można określić cechy kobiety zaangażowanej w życie Kościoła; Jest to kobieta: wiary, dyspozycyjności, słuchająca Pana, ufności, zaufania do Pana.

Kościół, głosem Soboru Watykańskiego II, (np. KDK 9, 29,49,60; KK 11; DA) wielokrotnie podkreślał istotną rolę ludzi

¹ Ks. Eugeniusz Małachwiejczyk, pallotyn. Doktorant na teologii pastoralnej, Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Prowadzi poszukiwania naukowe, związane z pracą doktorską, skoncentrowane na szerzeniu, przesłania Bożego Miłosierdzia, we Francji i krajach frankofońskich.

² Por. Łk 1, 26-45, Łk 2, 1-20.

świeckich, a tym samym i kobiet, ich zaangażowanie apostołskie. Przypomnijmy za ks. kard. Stefanem Wyszyńskim, Prymasem Polski, że Sobór Watykański II, niejako „obudził” ludzi świeckich „zapraszając ich do ściślejszego włączenia się w życie Kościoła i wzięcie za niego większej odpowiedzialności”³.

W 1963 r. Papież Paweł VI, mówiąc o jednym ze świętych rzymskich św. Wincentym Pallottim, powiedział, że Św. Wincenty „wzywał do odnowienia społeczeństwa chrześcijańskiego i obudzenia go ze snu”, „wstrząsając świadomością świeckich, wyzwolił w nich nową energię, ukazał świeckim ich możliwości czynienia dobra”. Ojciec św. podkreślił, mówiąc o działalności W. Pallottiego, który inspirował apostołat świeckich: „oto wybiła godzina, godzina laików. Godzina dusz, które zrozumiały, że ‘być chrześcijaninem’ to szczęście, wielki dar, ale i wielki ciężar, ryzyko, obowiązek”⁴.

1) Obeność kobiety w życiu Kościoła.

Aktywna obecność kobiety w życiu Kościoła jest czymś oczywistym, naturalnym. Bierze swoje podstawy, czy ma swe korzenie – z samej naturze chrztu św. (uczestnictwo w potrójnej funkcji Chrystusa: prorockiej, kapłańskiej, królewskiej)

Przez chrzest święty – każdy z nas włączony jest w Chrystusa. Wynikające z tego faktu przywileje i obowiązki, stanowią dziedzictwo, jakie otrzymuje każdy ochrzczony.

³ 26 sierpnia 1969 r. na Jasnej Górze ks. kardynał Stefan Wyszyński – Prymas Polski, zainicjował działalność ruchu duszpasterskiego nazwanego Pomocnikami Matki Kościoła (PMK). Ustanawiając go, wezwał wszystkich ludzi dobrej woli do pomocy Kościołowi i Ojczyźnie przez Maryję. Inspiracją do tego był zakończony właśnie Sobór Watykański II, w którym Prymas uczestniczył, a który „obudził” świeckich, zapraszając ich do ściślejszego włączenia się w życie Kościoła i wzięcia za niego większej odpowiedzialności.

⁴ Paweł VI, Hołd Pawła VI złożony W. Pallottiemu, w: Praca zbiorowa, Św. Wincenty Pallotti i jego dzieło, Pallottinum, Poznań 2012. s. 43-44.

W konsekwencji, zaangażowanie apostołskie kobiety w życiu Kościoła i społeczeństwa – staje się czymś naturalnym, gdyż wypływa z faktu bycia chrześcijaninem.

„Katolicy świeccy na podstawie wynikającego z przyjęcia sakramentów inicjacji chrześcijańskiej kapłaństwa powszechnego mają uczestnictwo w realizacji potrójnej misji Chrystusa. Pierwszym środowiskiem działalności zbawczej katolików świeckich jest małżeństwo i rodzina, które na mocy sakramentu małżeństwa stają się Kościołem domowym (KK 11). W domowym sanktuarium (DA11) rodzice są szafarzami łaski Bożej i podmiotami prorockiej, kapłańskiej i królewskiej funkcji Chrystusa. Powołaniem świeckich jest także uświęcanie świata od wewnątrz, szczególnie w sferze kultury, życia społeczno-gospodarczego i społeczno-politycznego (apostostwo społeczne). Na podstawie mandatu apostołskiego (misja kanoniczna) katolicy świeccy mogą niekiedy realizować zadania duszpasterskie przysługujące z natury hierarchii kościelnej⁵”. Należy tu wymienić dla przykładu: głoszenie nauki chrześcijańskiej, funkcje w pewnych czynnościach liturgicznych, opieka duszpasterska⁶.

Jednocześnie Kościół jest świadom różnych niebezpieczeństw i trudności, jakie spotykają go na drodze głoszenia Ewangelii, na drodze realizacji swojego powołania, swojego apostołstwa. Przede wszystkim na tej drodze – pojawia się kwestia ‘fałszywych proroków’⁷, którzy pragnęliby przeforsować

⁵ Ks. Ryszard Kamiński, ks. Wiesław Przygoda, *Duszpasterstwo*, w: *Leksykon teologii pastoralnej*, TN KUL Lublin 2006. s. 208.

⁶ Por. Sobór Watykański II, Dekret o Apostolstwie Świeckich n. 24.

⁷ „Orędzie Soboru do kobiet”. Na zakończenie Soboru Watykańskiego II. (8 grudnia 1965 r.) AAS 58 (1966), 13-14; tł. polskie por. *Notificatio-nes* nr 1-2 (1966), 32.

własną wizję Kościoła i człowieka. A w tym także własną wizję roli kobiety w Kościele.

Czyniąc refleksję na temat obecności kobiety w życiu Kościoła dzisiaj, należy spojrzeć na to zagadnienie przez pryzmat czasów nas poprzedzających. Otóż, w Kościele Katolickim, poprzednich wieków, aż do czasu Soboru Watykańskiego II, istniał wyraźny podział na Kościół nauczający i Kościół słuchający. Kościół nauczający stanowili: – Papież, biskupi i księża. Natomiast Kościołem słuchającym byli – wszyscy wierni ochrzczeni.

Sięgając do XX wieku, głównie do okresu lat sześćdziesiątych i siedemdziesiątych – na świecie, szczególnie w Europie Zachodniej, coraz bardziej dawały o sobie znać ruchy emancy-pacyjne kobiet. Spośród tychże ruchów, dochodziły do głosu niektóre, skrajne formy feminizmu, naznaczone nawet walką polityczną czy religijną zmierzającą do upowszechniania roz-wodów i aborcji. Ruchy te miały na celu pociągnięcie za sobą ogromnych mas – szczególnie kobiet. Natomiast na płaszczyź-nie wiary i religii ich zadaniem było między innymi – odcią-gnięcie kobiet od Kościoła, od religii i od wiary. Jednak odby-wający się w tym czasie Sobór Watykański II w Rzymie⁸ odegrał ogromną rolę również w spojrzeniu na rolę i miejsce kobiety w społeczeństwie, w świecie i w Kościele. Sobór Wa-tykański II, podkreślając znaczenie ludzi świeckich w Kościele i świecie⁹ wytworzył nowy klimat w spojrzeniu na człowie-ka, a tym samym wytworzył nowy klimat w spojrzeniu na kobietę.

⁸ Sobór Watykański II, Rzym. Sobór rozpoczęty przez papieża Jana XXII, 11.11.1962 – i zakończony przez papieża Pawła VI, 6.12.1965 w Watykanie.

⁹ Por. Sobór Watykański II, Konstytucja Duszpasterska o Kościele w Świecie Współczesnym; Dekret o Apostolstwie Świeckich.

Jednocześnie, otworzył nowe perspektywy działania i rozwoju dla każdego ochrzczonego¹⁰. Mówiąc o wielkim wydarzeniu w Kościele jakim był Sobór Watykański II – przede wszystkim należy zaznaczyć, że tenże Sobór wytworzył nowy klimat, nowe podłoże do dyskusji, do innego, nowego, dotychczas nieistniejącego spojrzenia na Kościół.

W kontekście czasów poprzedzających, przedstawiających sytuację Kościoła i społeczeństwa – propozycja Soboru Watykańskiego II, mówiąca o zaangażowaniu świeckich oraz ich roli i ich odpowiedzialności za Kościół¹¹, była nie tylko czymś nowym ale wprost rewolucyjnym.

W sposób bardzo konkretny, Kościół mówi o roli Kobiety – w społeczeństwie i w Kościele.

Obecność kobiety i jej rola w życiu Kościoła jest bardzo ważna. Dlatego na zakończenie Soboru Watykańskiego II, Paweł VI skierował następujące „Orędzie do kobiet”¹².

Orędzie z 8 grudnia 1965 na zakończenie Soboru Wat. II. przesłanie tak palącej aktualności, w tym dniu fałszywych proroków, 8 marca:

A teraz, zwracamy się do was, kobiet wszystkich stanów: córek, żon, matek i wdów; również do was, dziewic konsekrowanych i kobiet żyjących samotnie: stanowicie połowę ogromnej rodziny ludzkiej!

Wiecie o tym, że Kościół jest dumny, mogąc wywyżżyć i wyzwolić kobietę, przyczyniając się do rozpromieniowania na

¹⁰ Por. Elena Cavalcanti, Zadania kobiety w Kościele, Communio nr 6, Poznań 1993,

¹¹ Por. Dekret o Apostolstwie Świeckich.

¹² „Orędzie Soboru do kobiet”. Dz.cyt.

przeźreni wieków, w różnicy charakterów, jej podstawową równość z mężczyzną.

Ale nadchodzi godzina, nadeszła godzina, kiedy powołanie niewiasty realizuje się w pełni. Godzina, w której niewiasta swoim wpływem promieniuje na społeczeństwo i uzyskuje władzę nigdy dotąd nie posiadaną. Dlatego też w chwili, kiedy ludzkość przeżywa tak głębokie przemiany, niewiasty przepojone duchem ewangelicznym mogą nieść wielką pomoc ludzkości, aby nie upadła.

Wy, kobiety macie zawsze udział w trosce nad ogniskiem rodzinnym, miłość do źródeł, poczucie-znaczenia kołyski. Jesteście obecne w tajemnicy życia, które się zaczyna. Poczucie w momencie śmierci. Nasza technika naraża się na niebezpieczeństwo stania się nieludzką.

Pojednajte ludzi z życiem. A przede wszystkim, błagamy was o to, czuwajcie nad naszym gatunkiem (ludzkim). Powstrzymajcie rękę człowieka, który, w momencie szaleństwa, usiłowałby zniszczyć cywilizację ludzką.

Żony, matki rodzin, pierwsze wychowawczynie rodzaju ludzkiego w ciszy ognisk rodzinnych, przekazujcie waszym synom, i waszym córkom tradycję waszych ojców, w tym samym czasie gdy wy będziecie je przygotowywać do nieznanego przyszłości. Nigdy nie zapominajcie, że matka, przez swoje dzieci należy do tej przyszłości, której być może nie zobaczy.

Wy również, kobiety żyjące samotnie, wiedźcie, że możecie spełnić całe wasze powołanie do poświęcenia. Społeczeństwo was wzywa ze wszystkich stron. Również rodziny nie mogą żyć bez pomocy tych, którzy nie mają rodziny.

Przed wszystkim wy, dziewice konsekrowane, w świecie, gdzie egoizm i poszukiwanie przyjemności chciałoby stanowić prawo, bądźcie strażniczkami czystości, bezinteresowności i pobożności. Jezus, który dał dla miłości małżeńskiej całą swą

pełnię, wywyższył również wyzeczenie się tej miłości ludzkiej, wtedy gdy On stał się dla Miłości nieskończonej i służby dla wszystkich.

Wreszcie, kobiety w doświadczeniu, które trwacie wszystkie godnie pod krzyżem za przykładem Maryi, wy, które często w historii, dawałyście mężczyznom siłę do walki aż do końca, do świadczenia aż do męczeństwa, jeszcze raz pomóżcie im w zachowaniu odwagi do wielkich przedsięwzięć, a także w cierpliwości i w odnajdywaniu sensu w skromnych początkach.

O Kobiety, które umiecie uczynić prawdę delikatną, czułą, dostępną, zaangażujcie się w przeniknięcie ducha tego Soboru do instytucji, szkół, ognisk rodzinnych, w życie codzienne.

Kobiety całego świata, chrześcijanki i niewierzące, wy, którym życie jest powierzone, w tym momencie tak ważnym dla historii, waszym zadaniem jest uratowanie pokoju na świecie.

2) Kościół nie tylko dostrzega – ale podkreśla istotną rolę kobiety.

Poprzez „Orędzie do Kobiet” – na zakończenie Soboru Watykańskiego II, Kościół przypomina, kobiecie jej *podstawową równość z mężczyzną*. I w porównaniu z podejściem do kobiety „ówczesnego świata”, jest to ogromny postęp w tej kwestii społecznej. Wspomniane „Orędzie...” podkreśla z naciskiem: *Kobiety – wy „stanowicie połowę ogromnej rodziny ludzkiej”*¹³. Dlatego, również na kobiecie ciąży zaszczytny obowiązek apostołskiego zaangażowania w życie Kościoła, poprzez analogię, na kobiecie ciąży połowa apostołstwa w Kościele.

Kościół, poprzez Sobór Watykański II, przypomina:

¹³ „Orędzie Soboru do kobiet”. Dz.cyt.

- w Konstytucji Dogmatycznej o Kościele, wskazując – dla wszystkich ochrzczonych, szczególnie dla kobiet – na Maryję, „jako wzór apostołskiego zaangażowania w życiu Kościoła. Maryję, która – współpracowała z dziełem zbawienia poprzez: Wiarę, nadzieję, i miłość żarliwą¹⁴.
- a następnie w Dekrecie o apostołstwie świeckich¹⁵ – mówi o dziedzinach apostołstwa.

Wśród różnych dziedzin apostołstwa, Sobór wymienia: wspólnoty kościelne, rodzina, młodzież, środowisko społeczne, sprawy narodowe i międzynarodowe. Ogromny wachlarz działań apostołskich – jest dla wierzących zaproszeniem do zaangażowania apostołskiego a jednocześnie – wyzwaniem, przed którym stoi kobieta i cały Kościół.

Obecność kobiet w Kościele i świecie jest bardzo istotna. Za ich dotychczasowe zaangażowanie papież Jan Paweł II w Liście Apostolskim *Mulieris Dignitatem*, składa dzięki Bogu, ale jednocześnie prosi by dary Ducha „były należycie uznane i dowartościowane dla dobra Kościoła i ludzkości, zwłaszcza w naszych czasach”.

„.... Kościół składa dzięki za wszystkie przejawy kobiecego „geniuszu” w ciągu dziejów, pośród wszystkich ludów i narodów; składa dzięki za wszystkie charyzmaty, jakie Duch Święty udziela niewiastom w historii Ludu Bożego, za wszystkie zwycięstwa, jakie zawdzięcza ich wierze, nadziei i miłości: składa dzięki za wszystkie owoce kobiecej świętości.

Kościół prosi jednocześnie, by te nieocenione przejawy Ducha (por. 1Kor 12,4nn.), które z wielką hojnością zostały udzielone „córkom” wiecznego Jeruzalem, były należycie uznane i dowartościowane dla dobra Kościoła i ludzkości,

¹⁴ Wat.II, KDK 61.

¹⁵ Wat.II, DA 9.

zwłaszcza w naszych czasach. Rozwijając biblią tajemnicę „niewiasty”, Kościół modli się, by wszystkie kobiety odnalazły w tej tajemnicy siebie i swoje „najwyższe powołanie”.¹⁶

„W szczególny sposób należy podkreślić sprawę, na którą Sobór położył bardzo wyraźny nacisk, a mianowicie na aktywne i odpowiedzialne uczestnictwo kobiet w życiu i posłannictwie Kościoła¹⁷: „Ponieważ zaś w naszych czasach kobiety biorą coraz żywszy udział w całym życiu społeczeństwa, dlatego jest sprawą wielkiej wagi większe ich uczestnictwo także w różnych dziedzinach działalności apostołskiej Kościoła”¹⁸.

Kolejnym aspektem, dotyczącym roli kobiet w Kościele i świecie, podkreślonym przez papieża Jana Pawła II w „Liście do Kobiet” jest troska o uchwalanie praw narodowych i międzynarodowych, zapewniających ukazanie „pełnej prawdy o kobiecie”.

„Drogie Siostry, widzicie zatem, jak bardzo pragnie Kościół, aby najbliższa Konferencja w Pekinie, *ukazała pełną prawdę o kobiecie*. Trzeba, aby w sposób wszechstronny ukazała „*geniusz kobiety*” i to nie tylko na przykładzie wielkich i znanych kobiet z przeszłości lub nam współczesnych, ale także tych *zwyyczajnych*, prostych, które wykorzystują swe kobiece talenty dla dobra innych w życiu codziennym. Kobieta bowiem, właśnie poprzez poświęcanie się dla innych każdego dnia wyraża głębokie powołanie swego życia. Być może bardziej jeszcze niż mężczyzna *widzi człowieka*, ponieważ widzi go sercem. Widzi go niezależnie od różnych układów

¹⁶ Jan Paweł II, List Apostolski, *Mulieris Dignitatem*, z okazji roku Maryjnego o godności i powołaniu kobiety, Watykan, 15.08.1988 r., nr 31.

¹⁷ Ks. Eugeniusz Weron, *Powołanie i posłannictwo ludzi świeckich w świetle dokumentów kościelnych*, Pallottinum – Poznań 1989, s. 211.

¹⁸ Sobór Wat. II, Dekret o apostołstwie świeckich *Apostolicam actuositatem*, 9.

ideologicznych czy politycznych. Widzi go w jego wielkości i w jego ograniczeniach, i stara się wyjść mu naprzeciw, oraz przyjąć *mu z pomocą*. W ten sposób urzeczywistnia się w dziejach ludzkości podstawowy zamysł Stwórcy i na różne sposoby nieustannie *ukazuje piękno* – nie tylko fizyczne, ale nade wszystko duchowe, jakim Bóg obdarzył od początku człowieka, a w szczególności kobietę¹⁹.

Uczestnictwo kobiety w życiu Kościoła i społeczeństwa, realizowane poprzez jej talenty, jest drogą do jej samorealizacji (...) i oryginalnym wkładem w ubogacanie kościelnej komunii i we wzrost apostołskiego dynamizmu Ludu bożego.²⁰

W niektórych poszukiwaniach nowych form zaangażowania apostołskiego kobiet w życiu Kościoła, pojawić się mogą głosy pytające o równouprawnienie w Kościele i z tego wynikające pytanie o święcenia kapłańskie dla kobiet. Zapewne tego typu pytanie powodowane było wieloma czynnikami. Należy wziąć pod uwagę przede wszystkim – problem kryzysu powołań kapłańskich, szczególnie w krajach Europy Zachodniej. Kolejnym elementem zachęcającym feministki do postawienia tego pytania było, funkcjonujące od kilku lat, kapłaństwo kobiet w kościele anglikańskim; Stąd pytanie: jeżeli tam (tzn. u anglikanów) jest to możliwe to dlaczego nie u nas?²¹

Na tę kwestię kapłaństwa dla kobiet w Kościele Katolickim – spójrzmy przez pryzmat refleksji filozoficznych i teologicznych. Cytowane refleksje poczynione zostały w pierwszej połowie dwudziestego wieku. Autorem tychże refleksji jest –

¹⁹ Jan Paweł II, List do kobiet, Watykan, Watykan, 29.06.1995 r. nr 12.

²⁰ Ks. Eugeniusz Weron, *Powołanie i posłannictwo ludzi świeckich w świetle dokumentów kościelnych*, Pallottinum – Poznań 1989, s. 219.

²¹ Por. Elena Cavalcanti, *Zadania kobiety w Kościele*, Communio nr 6, Poznań 1993,

Edyta Stein²², filozof, telog z pochodzenia – była żydówką, nawrócona na chrześcijaństwo, wstępuje do Karmelu i w czasie II wojny światowej zostaje zamordowana w obozie koncentracyjnym Auschwitz. Należy podkreślić, że refleksje Edyty Stein, niżej cytowane, zostały poczynione dużo wcześniej – niż rewindykacje ruchów feministycznych lat sześćdziesiątych czy siedemdziesiątych XX wieku.

Edyta Stein:– przedstawia oryginalne argumenty dotyczące kapłaństwa zarezerwowanego tylko dla mężczyzn, a tym samym „Przeciw kapłaństwu kobiet:

Za kapłaństwem zarezerwowanym tylko dla mężczyzn: – „przemawia cała tradycja Kościoła od pierwszych wieków chrześcijaństwa aż do dzisiaj.

– „Dla mnie osobiście, – podkreśla Edyta Stein – bardziej niż tradycja, przekonywującym jest pełen tajemnicy fakt, że Chrystus przyszedł na świat jako *syn* człowieka i że pierwsze stworzenie na ziemi, uczynione w zupełnie wybitny sposób na obraz Boży było właśnie mężczyzną”²³. Dlatego, Edyta Stein,

²² Edyta Stein, ur. 12 października 1891 we Wrocławiu, studia na Uniwersytecie Wrocławskim, w Getyndze, w 1916 – obrona pracy doktorskiej we Fryburgu Bryzgowijskim; 1922 – przyjęcie chrztu w Kościele Katolickim w Bergzabern; 1932-1933 – docentura w Niemieckim Instytucie Pedagogiki Naukowej w Monasterze (Münster); 1933 – wstąpienie do Karmelu w Kolonii (Köln) przyjmuje imienia Teresa Benedykta od Krzyża; 1938 – przeniesienie do holenderskiego klasztoru w Echt; 2 sierpnia 1942 – aresztowanie i wywiezienie do obozów w Amersfoort i Westerbork; 7 sierpnia – deportacja do obozu koncentracyjnego Auschwitz-Birkenau; 9 sierpnia 1942 roku – najprawdopodobniej tego dnia ginie w komorze gazowej Auschwitz-Birkenau ; 1987 – beatyfikacja przez Jana Pawła II w Kolonii (Köln); 1998 – kanonizacja w Rzymie; 1999 – ogłoszenie Edyty Stein patronką Europy.

²³ Edyta Stein – św. Teresa Benedykta od Krzyża osd, *Kobieta jej zadanie wedle natury i łaski*, Bit, Pelplin 1999, s. 57.

swoje refleksje konkluduje bardzo klarownie: „Bóg – urząd kapłaństwa przewidział tylko dla mężczyzn”.

Oficjalne stanowisko Kościoła Katolickiego w sprawie ewentualnych święceń kapłańskich dla kobiet, przedstawił papież Jan Paweł II w 1994 r. w liście apostolskim „*Ordinatio sacerdotalis*”. Błogosławiony Jan Paweł II wykluczył możliwość dopuszczania kobiet do kapłaństwa²⁴. Jak z powyższych rozważań wynika, Kapłaństwo sakramentalne jest zarezerwowane tylko dla mężczyzn, a dla kobiet jest niedostępne.

Jednak mówiąc o kapłaństwie, w kontekście nauczania Kościoła przez Sobór Watykański II, należy wspomnieć o pewnym „novum” dotyczącym kapłaństwa. Tym novum jest ‘kapłaństwo powszechne’. W kapłaństwie powszechnym uczestniczy każdy, kto przyjął sakrament chrztu świętego. (Wat.II; kapłaństwo powszechne: przez namaszczenie Duchem Chrystusowym wierni uczestniczą w kapłaństwie Chrystusa, stają się świętym i królewskim kapłaństwem, składają Bogu duchowe ofiary i głoszą wspaniałe dzieła Boże, DK2; KK 31, 34; KL 14; DA 2, 3; DM 15.)

Podkreślając niezwykle rolę kobiety a także jej wyjątkowe posłannictwo w życiu społeczeństwa i Kościoła, warto tutaj przytoczyć słowa Edyty Stein – św. Teresy Benedykty od Krzyża osd, zaczerpnięte z dzieła zatytułowanego: *Kobieta jej zadanie wedle natury i łaski*:

„... z kobietą związał się Pan jak z żadnym innym stworzeniem na ziemi. Utworzył Ją tak bardzo na swój obraz, jak żadnego człowieka przedtem ani potem i wyznaczył Jej na całą wieczność takie miejsce w swoim Kościele, jak nikomu z ludzi. W osobie Maryi powołał Pan kobiety wszystkich czasów do najbardziej intymnego zjednoczenia z sobą i wybrał je na

²⁴ Por. Jan Paweł II, List apostolski „*Ordinatio sacerdotalis*”. Watykan, 22.05.1994 r.

posłanki swojej miłości, na głosicielki swojej woli nawet wobec królów i papieży, na prekursorów przygotowujących drogi Jego panowaniu w sercach ludzkich. Nie ma powołania wyższego nad *sponsa Christi* – nad oblubienicę Chrystusa – i dla kogo ta droga stoi otworem, nie pragnie żadnej innej. Należać do Boga, oddać mu się w dobrowolnym darze miłości i Jemu służyć – jest powołaniem nie tylko garstki wybranych, lecz każdego chrześcijanina: czy jest on poświęcony Bogu, czy nie, czy jest mężczyzną, czy też kobietą. Każdy jest powołany do naśladowania Chrystusa. Im dalej tą drogą podąża, tym bardziej do Niego się upodabnia. A ponieważ Chrystus ucieleśnia ideał ludzkiej doskonałości, w którym nie ma już miejsca na żadne jednostronności i braki, i który stapia w sobie wszelkie zalety natury męskiej i kobiecej, i oczyszcza ich słabości – wierny naśladowca Pana będzie się z Jego pomocą coraz bardziej wyzwalał z ograniczeń własnej natury i ją przekraczał. Dlatego u świętych mężczyzn spostrzegamy kobietą delikatność i dobroć oraz prawdziwie macierzyńską troskę o powierzone im dusze. Natomiast święte kobiety odznaczają się męską śmiałością, sprawnością i zdecydowaniem.

Tak więc naśladowanie Chrystusa prowadzi do spełnienia początkowego zawodu – powołania człowieka, aby odzwierciedlać w sobie obraz Boga; człowiek ma być panem stworzenia, który je strzeże, ochrania i wspiera; ojcem, który dzięki duchowemu ojcostwu i macierzyństwu rodzi dzieci do królestwa Bożego i dla niego je wychowuje. Przekraczanie siebie i własnych naturalnych ograniczeń dokonuje z pomocą łaski. Najlepszym przygotowaniem na nią nie jest tylko licząca na własne siły walka ze swą naturą i z jej ograniczeniami, lecz pokorne przyjęcie porządku ustanowionego przez Boga.”²⁵

²⁵ Edyta Stein, dz. cyt. s. 58.

3) Zaangażowanie apostołskie kobiet w życiu Kościoła.

– W naszych czasach, apostołskie zaangażowanie kobiety w życie Kościoła należy odczytywać jako element naturalny. Ta naturalność apostołstwa wypływa z faktu bycia ochrzczonym.

Nie należy zapominać, że Kościół – jako wspólnota w drodze, jest ciągle rozwijającym się organizmem żywym – dynamicznym. Stąd pojawia się konieczność poszukiwania ciągle nowych form apostołowania dzisiaj, w tym także „apostołstwa kobiety w życiu Kościoła”.

W kontekście powyższych rozważań jawi się pytanie: Co zatem wolno kobiecie w Kościele?

Na kwestię apostołskiego zaangażowania kobiety w Kościele – spójrzmy również przez pryzmat prawa kościelnego, nakreślonego w Kodeksie Prawa Kanonicznego.²⁶

Według Kodeksu Prawa Kanonicznego kobiety mogą:

Uczestniczyć w różnych formach działalności Kościoła i na różnych szczeblach, zaczynając od najmniejszej jednostki jaką jest parafia, następnie na szczeblu diecezjalnym i wreszcie na szczeblu Kościoła Powszechnego –

Na szczeblu najwyższym, czyli Kościoła Powszechnego: I tak kobiety mogą zostać wezwane na sobór powszechny²⁷, a także – na zaproszenie papieża – mogą brać udział w Synodzie Biskupów jako audytorki i ekspertki²⁸;

Natomiast na szczeblu diecezjalnym, kobiety mogą zostać wezwane przez biskupa w charakterze członków na synod diecezjalny²⁹, a także mogą zasiadać w radzie duszpasterskiej

²⁶ Kodeks Prawa Kanonicznego, Promulgowany przez Jana Pawła II, Watykan 1983. W dalszej części tekstu będzie używany skrót: KPK.

²⁷ KPK 339 § 2.

²⁸ KPK 344 pkt. 2.

²⁹ KPK 443 § 2.

diecezji,³⁰ również mogą być członkiniami diecezjalnej rady ekonomicznej³¹, a nawet mogą pełnić funkcję ekonoma diecezjalnego³².

Kolejnym miejscem zaangażowania kobiet w apostołstwie Kościoła, na płaszczyźnie diecezjalnej, są sądy kościelne, co należy podkreślić, jest to wielką nowością – w stosunku do poprzedniego prawa kanonicznego z roku 1917. W sądach kościelnych kobiety mogą być sędziami³³, audytorami³⁴, asesorami³⁵, notariuszami, adwokatami, pełnomocnikami procesowymi³⁶;

Natomiast na płaszczyźnie parafialnej: kobiety mogą wchodzić w skład duszpasterskiej rady parafialnej³⁷ a także mogą być członkiniami parafialnej rady do spraw ekonomicznych³⁸.

Kodeks Prawa Kanonicznego, przewiduje również w liturgii wiele różnych funkcji – dotychczas niedostępnych dla kobiet. I tak w liturgii Kobieta może – pełnić funkcję komentatora, kantora, lektora, ministranta, a w szczególnych przypadkach nadzwyczajnego szafarza Komunii św.³⁹

Kolejnym, wielkim polem działania apostołskiego kobiet w Kościele jest teologia szeroko pojęta. I tak kobietom wolno także studiować teologię, zdobywać stopnie naukowe w tej dziedzinie oraz wykładać teologię na uczelniach⁴⁰. Tutaj

³⁰ KPK 514.

³¹ KPK 536.

³² KPK 494 § 1.

³³ KPK 1412 § 2.

³⁴ KPK 1428 § 2.

³⁵ KPK 1424

³⁶ KPK 1483

³⁷ KPK 536.

³⁸ KPK 537.

³⁹ KPK 230 § 2 i 3.

⁴⁰ PKP 229 § 3.

podkreślono wpływ kobiet na formację młodego pokolenia chrześcijan.

Natomiast owocność apostołskiego zaangażowania kobiety w życie Kościoła, w dużej mierze zależy od uczestnictwa w życiu Eucharystią na co dzień.⁴¹ Albowiem cała działalność chrześcijan powinna prowadzić do Eucharystii i z niej wypływać. Jak mówi Kościół słowami Soboru Watykańskiego II: Eucharystia „jest szczytem, do którego zmierza działalność Kościoła, i jednocześnie jest źródłem, z którego wypływa cała jego moc”⁴². Stąd wypływa konieczna troska o to by każdy ochrzczony uczestniczył w liturgii „świadomie, czynnie i owocnie”⁴³.

Ogromny potencjał chrześcijańskiej działalności apostołskiej znajduje się w sercach i umysłach ludzi świeckich. Jednak potrzebne jest odnalezienie sposobu, by ten potencjał, który nie jest używany, lub tylko po części, mógł być właściwie wykorzystany. Stąd pojawia się stwierdzenie dotyczące ludzi świeckich i ich roli – jako o „śpiącym olbrzymie”, którego należy obudzić.⁴⁴ Kobiety na tym polu mają ogromną rolę do spełnienia. Przede wszystkim poprzez własne zaangażowanie a także poprzez oddziaływanie na „drugą część ludzkości” – na mężczyzn.

Zaangażowanie kobiety w apostołstwo w Kościele – jest współuczestnictwem w życiu Kościoła, jest formą współodpowiedzialności za Kościół, za jego rozwój – za głoszenie Do-

⁴¹ Por. ks. E. Weron, *Eucharystia i apostołstwo*, Poznań 2006.

⁴² Wat.II, KL 10.

⁴³ Wat.II, KL 11.

⁴⁴ Por. ks. E. Weron, *Budzenie olbrzyma. Laikat, duchowość, apostołstwo, akcja katolicka*, Poznań 1995.

brej Nowiny. Innymi słowy – jest to realizacja apostołstwa katolickiego – które jest zadaniem wszystkich ochrzczonych⁴⁵.

Apostolskie zaangażowanie kobiet w życiu Kościoła powinno promieniować na wszystkie środowiska i je przemieniać. Dlatego apel, skierowany do kobiet, na zakończenie Soboru Watykańskiego II: *O Kobiety, które umiecie uczynić prawdę delikatną, czułą, dostępną, zaangażujcie się w przeniknięcie Ewangelii do instytucji, szkół, ognisk rodzinnych, w życie codzienne..*⁴⁶, jest ciągle aktualny.

SUMMARY

Woman's Advocacy of Catholic Church.

Reflecting upon the theme of the „Woman's Advocacy of Catholic Church” one shall look at this matter above all through the prism of faith. The faith, which is not an ordinary activism, but a missionary activity, generates woman's involvement in Church.

Woman's active existence in Catholic Church is obvious, natural. It finds its roots in the very nature of the sacrament of baptism (participation in the triple mission of Christ: prophetic, priestly, regal).

Amidst all the various disciplines of missionary work, woman holds an important function among teenagers, in Catholic Church, family, society, and in national or international affairs. This vast scale of missionary activities is an invitation and a challenge.

⁴⁵ Por. ks. E. Weron, *Apostolstwo katolickie. Zarys teologii apostołstwa*, Poznań 1987

⁴⁶ Por. „Orędzie Soboru do kobiet”. Dz.cyt.

The woman who is engaged in advocacy of Church shares responsibility for Church, their development – for preaching the Good News.

Woman's active involvement in Church shall have an impact on the society and change them.

Key words: missionary work, woman, Church.